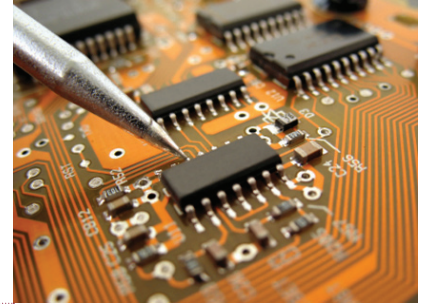

Elektronik ve Elektrik Sektörü 2012-2016 Eylem Planı

Elk. Müh. Alpaslan Güzelış
alpaslan.guzelis@emo.org.tr

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Sanayi Genel Müdürlüğü tarafından 2012-2016 yılları arasında kapsayan bir plan hazırlandı. 'Türkiye Elektronik ve Elektrik Sektörü Strateji Belgesi ve Eylem Planı' adlı bu planda, ülkenin ilgili sektörlerdeki durumu değerlendirilerek geleceğe dönük bir eylemler dizisi oluşturulması hedeflenmiştir.

Planın yönetici notunda DPT tarafından hazırlanmış olan 2007-2013 yılları arasına ait 9. Kalkınma Planından alıntılar da yapılmıştır. Bunlardan biri olan "İstikrar içinde büyüyen, gelirini daha adil paylaşan, küresel ölçekte rekabet gücüne sahip, bilgi toplumuna dönüşen, AB'ye üyelik için uyum sürecini tamamlamış bir Türkiye" hedefi için "Ülkemiz için gerekli olan adımlar kararlılıkla atılmaktadır" denmektedir.

DPT tarafından 1963 yılından bu yana en sonucusu 2007 yılında olmak üzere 9 adet 'Kalkınma Planı' hazırlanmış, bu planlarla Türkiye'ye bir yön verilmeye çalışılmıştır. Geçmiş yıllarda, sektörler göre çeşitli derneklerin yanı sıra TMMOB da planların hazırlık süreçlerine davet edilmişti. EMO'dan TMMOB adına temsilciler de, elektronik ve elektrik sektörü ile ilgili plan hazırlıklarında etkin olarak yer almaya çalışmıştı.

Bakanlığın hazırladığı son strateji ve eylem planında yayınlanmış olan tablo ve grafiklerden Türkiye'de elektronik ve elektrik sektörünün günümüzde bulunduğu durumunu tüm açılardan görmek mümkün oluyor. Ülkelerin 2010 yılına ait 'Ofis ve Telekom Ekipmanları İhracat ve İthalat Miktarları' tablosunda Çin'in yıllık ihracatı 449 milyar dolar, ithalatı ise 278 milyar dolardır. Singapur'un ihracatı 127, itha-

latı 88 milyar dolar. Türkiye'de ihracat 2 milyar dolar, ithalat 8,4 milyar dolar gerçekleşmiştir. İhracat ithalat arasında 6,4 milyar dolarlık eksi bir fark vardır. 'Elektronik Veri İşleme (EDP) ve Ofis Ekipmanları İhracat ve İthalat Miktarları' tablosunda ise Türkiye'nin ihracatı 0,14, ithalat 3,2 milyar dolar. Fark eksi 3,06'dır. 'Entegre Devre ve Elektronik Parça İhracat ve İthalat Miktarları' tablosunda ihracat 0,042, ithalat 0,768 milyar dolar. Fark eksi 0,726 milyar dolar olmuştur. 'Telekomünikasyon Ekipmanları İhracat ve İthalat Miktarları' tablosunda, ihracat 1,9, ithalat 4,4, fark eksi 2,5 milyar dolar. Türkiye'nin elektronik sektöründeki toplam ithalatı 14,51 milyar dolar, ithalatı ise 5,58 milyar dolardır. İthalat ihracat arasındaki fark da 8,93 milyar dolar olarak gerçekleştirilmiştir. Beyaz eşyada artı 2 milyar dolarlık bir fark vardır. Benzer durum 'Elektrikli Makine ve Cihazlar Dış Ticareti'nde de bulunmaktadır ve yine 2 milyar dolarlık artı olarak gerçekleşmiştir.

Planda yayınlanan veriler ışığında Türkiye'nin elektronik ve elektrik sektöründe, ihracatını arttıracak yeterli üretim altyapısını 2010 yılı sonunda da sağlayamadığı görülmektedir. Gereksinimlerinin birçoğunu ithal ederek karşılamaktadır. Bunun nedenlerini de yine planın hedeflerinden anlamak çok kolaydır.

Türkiye'de teknolojinin birçok alanında olduğu gibi elektronik ve elektrik sektörlerinde de araştırma ve geliştirme yönünden yetersizlikler devam etmektedir. Olsa da çok cılız ve güncel gelişmelere ayak uydurmaktan uzaktır. Sektör teşviklerden yeterli payı alamamaktadır. Gerek yerli üretimin

çeşitliliğinin sağlanması, gerekse ihracatın artırılması için koruyucu bir sistem yoktur. Üniversite ve sanayi işbirliği konusunda gerekli adımlar yeterince atılmamıştır. Bunun temel ayaklarından biri olan üniversiteler özerk değildir. Bilimsel çalışmalarda özgür olunamamaktadır. YÖK, bunun önündeki en önemli engellerden biridir. Devlet bünyesinde yerli teknoloji üretim politikaları üretecek, bunları yaşama geçirecek üst yapılar etkisiz ve yetersizdir. Ayrıca, Türkiye'de elektronik ve elektrik sektör planlarının hazırlanmasında, bu alanlarda çalışan mühendislerin örgütü TMMOB özelinde EMO'nun artık dâhil edilmiyor olması da talihsiz bir gelişmedir.

Ar-Ge, üretim, ithalat ve inovasyon girişimlerinin bir diğer engeli de ilgili kurumlardaki yoğun bürokrasidir.

Küresel sermaye gruplarının baskısı, haksız rekabeti ve izledikleri ekonomik politikalar Türkiye gibi ülkeler için gelişme yolunda çıkmazlar oluşturmaktadır. Bir zamanların NETAŞ, TELETAS gibi elektronik sektörünün önde gelen kuruluşlarının yitip gitmesi bunun acı örneklerinden biridir.

Her ne kadar sektörler için eylem planlarının iyi niyetler çerçevesinde yapıldığını düşünsek de, dış sermaye odaklarının ve küresel güçlerin müdahalesinden kurtulmadıkça başarıya ulaşmak mümkün değildir. Yıllardır benzer planlar hazırlanmış ne yazık ki yaşama geçirilemeyip istenilen aşama sağlanamamıştır.

*Strateji ve Eylem Planına <http://www.sanayi.gov.tr/Files/Documents/elektrik-ve-elektronik-yp-16012013113219.pdf> adresinden ulaşabilirsiniz.